

1997. évi C. törvény

a választási eljárásról

A Magyar Köztársaság Alkotmánya szerint a választójog általános és egyenlő, a szavazás közvetlen és titkos. Annak érdekében, hogy a választójog gyakorlása, a választási, népszavazási és népi kezdeményezési eljárás demokratikus és megfelelő biztosítékokkal övezett legyen, az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

ELSŐ RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. FEJEZET

ALAPVETŐ SZABÁLYOK

A törvény célja

1. § E törvény célja, hogy a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek, valamint a választási szervek egységes, áttekinthető és egyszerű eljárási szabályok alapján, törvényes keretek között gyakorolhassák a választásokkal kapcsolatos jogaikat.

A törvény alkalmazási köre

2. § E törvényt kell alkalmazni:

- a)* az országgyűlési képviselők választására,
- b)* a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a helyi kisebbségi önkormányzatok tagjainak a választására,
- c)* az országos és a helyi népszavazásra,
- d)* az országos és a helyi népi kezdeményezésre, továbbá
- e)* azokra a választási eljárásokra, amelyekre e törvény alkalmazását jogszabály elrendeli [az *a*)-*e*) pontban foglaltak együtt: választás].

A választási eljárás alapelvei

3. § A választási eljárás szabályainak alkalmazása során a választásban érintett résztvevőknek érvényre kell juttatniuk az alábbi alapelveket:

- a)* a választás tisztaságának megóvása, a választási csalás megakadályozása,
- b)* önkéntes részvétel a jelölésben, a választási kampányban, a szavazásban,
- c)* esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között,

- d) jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás,
- e) jogorvoslat lehetősége és pártatlan elbírálása,
- f) a választás eredményének gyors és hiteles megállapítása.

Általános szabályok

4. § (1) A választást legkésőbb 72 nappal a szavazás napja előtt kell kitűzni.

(2) Ha a szavazást a választási bizottság vagy a bíróság megismételteti, a választási bizottság a megismételt szavazást a megismételtetett szavazás napját követő hetedik napra tűzi ki.

(3) Az e törvényben meghatározott határidők jogvesztők, azok - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - a határidő utolsó napján 16 órakor járnak le.

(4) A napokban megállapított határidőket a naptári napok szerint kell számítani.

5. § A választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos állami feladatok végrehajtásának költségeit - az Országgyűlés által megállapított mértékben - a központi költségvetésből kell biztosítani. E pénzeszközök felhasználásáról az Állami Számvevőszék tájékoztatja az Országgyűlést.

II. FEJEZET

A VÁLASZTÁSI ELJÁRÁS NYILVÁNOSSÁGA

6. § (1) A választási bizottságok működése és tevékenysége, valamint a választási bizottságok rendelkezésére álló adatok - törvényben megállapított kivétellel - nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánossága nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat.

(2) A választás eredményét rögzítő jegyzőkönyvek másolatát ingyenesen kell a jelölő szervezetek és független jelöltek rendelkezésére bocsátani. A választás számítógépes adatait azonos feltételekkel, díjfizetés ellenében bárki igényelheti.

(3) A választással kapcsolatos tudnivalókról (így a szavazás helyéről és idejéről, a jelöltekről, a névjegyzék kifüggesztéséről, a szavazás módjáról, a választás eredményéről) az illetékes választási iroda közleményt ad ki.

(4) A választási bizottság tagjainak és a választási iroda vezetőjének nevét, a választási szervek hivatali helyiségének címét a helyben szokásos módon, illetőleg az országgyűlési egyéni választókerületi és a területi választási bizottság tagjainak nevét a fővárosi, megyei közgyűlés hivatalos lapjában is, az Országos Választási Bizottság adatait pedig a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

(5) A választási irodák gondoskodnak arról, hogy a választópolgárok a választási tudnivalókról, a szavazás módjáról általános tájékoztatást és kérdéseikre felvilágosítást kapjanak.

(6) A szavazás napján a választás befejezése előtt a választási irodák a szavazók számáról és arányáról tájékoztatást adhatnak.

7. § A sajtó képviselői jelen lehetnek a választási bizottságok munkájánál, tevékenységüket azonban nem zavarhatják.

8. § (1) A szavazást megelőző nyolcadik naptól a szavazás befejezéséig a választásokkal kapcsolatos közvélemény-kutatás eredményét nem szabad nyilvánosságra hozni.

(2) A szavazás napján közvélemény-kutatás az alábbi feltételekkel végezhető:

a) a közvélemény-kutatás csak névtelen lehet, és az önkéntességen alapulhat,

b) a közvélemény-kutatók abba az épületbe, amelyben a szavazóhelyiség van, nem léphetnek be, a választópolgárokat semmilyen módon nem zaklathatják, csak a szavazóhelyiségből kilépőket kérdezhetik meg.

III. FEJEZET

VÁLASZTÓKERÜLETEK, SZAVAZÓKÖRÖK

9. § (1) A választókerületeket úgy kell kialakítani, hogy választókerületenként a lakosság száma megközelítően azonos legyen.

(2) A választókerületek kialakításánál figyelemmel kell lenni a nemzetiségi, vallási, történelmi, földrajzi és egyéb helyi sajátosságokra is.

10. § (1) A szavazókörök számát, sorszámát és területi beosztását, valamint a szavazóhelyiségek címét a helyi választási iroda vezetője állapítja meg úgy, hogy egy szavazókörre mintegy hatszáz, legfeljebb azonban ezerkétszáz választópolgár jusson, de minden településen legyen legalább egy szavazókör. A szavazókörök kialakítását érintő változásokat a helyi választási iroda vezetője folyamatosan figyelemmel kíséri, és a szükséges intézkedéseket megteszi.

(2) A két vagy több szavazókörrel rendelkező településen ki kell jelölni azt a szavazókört, ahol azok a választópolgárok szavazhatnak, akiknek lakcíme a lakcímbejelentésre vonatkozó jogszabály értelmében csak az adott település megnevezését tartalmazza. Ha a településen két vagy több választókerület van, a helyi választási iroda vezetője az általa kisorsolt választókerületbe tartozó szavazókört jelöl ki.

11. § A választás kitűzésétől a szavazás napjáig nem lehet település, választókerület és szavazókör határát, sorszámát, továbbá település elnevezését, utcanevet, házszámot és helyrajzi számot megváltoztatni.

IV. FEJEZET

A VÁLASZTÓJOGOSULTSÁG NYILVÁNTARTÁSA

A névjegyzék

12. § A helyi választási iroda vezetője a választás kitűzését követően a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai és a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása alapján szavazóköronként összeállítja a választójoggal rendelkező polgárok névjegyzékét, és azon a változásokat folyamatosan átvezeti.

13. § (1) A névjegyzékbe fel kell venni azokat a választójoggal rendelkező személyeket, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye (a továbbiakban: lakcím) a szavazóköriben van.

(2) A névjegyzék úgy kell összeállítani, hogy alkalmas legyen a főváros, a megye, a település, illetőleg a választókerület, a szavazókör és a választópolgár azonosítására. A névjegyzék tartalmazza a választópolgár:

a) családi és utónevét (nők esetén leánykori családi és utónevét is),

b) személyi azonosítóját,

c) lakcímét,

d) névjegyzékbeli sorszámát,

e) az azonos nevű és lakcímű választópolgárok születési idejét, ennek azonossága esetén egyéb természetes személyazonosító adatát.

A névjegyzék közszemlére tétele

14. § (1) A névjegyzék a szavazás napja előtt 60 nappal - nyolc napra - közszemlére kell tenni, és ennek idejét a helyben szokásos módon ki kell hirdetni. A választópolgárokat a névjegyzékbe vételükről legkésőbb a szavazás napja előtti 58. napig értesítő megküldésével kell tájékoztatni.

(2) Az értesítő tartalmazza a választópolgár családi és utónevét, lakcímét, személyi azonosítóját, névjegyzékbeli sorszámát, egyéb technikai adatokat, a szavazás helyét és idejét, továbbá a szavazással kapcsolatos egyéb tudnivalókat.

(3) A közszemlére tett névjegyzék a személyi azonosítót nem tartalmazhatja.

(4) A helyi választási iroda vezetője a névjegyzék, az értesítők és az ajánlószevények technikai elkészítésével megbízhat másik helyi választási irodát, a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás területi rendszerének üzemeltetőjét vagy központi hivatalát. Az értesítő és az ajánlószevény kiküldéséről a helyi választási iroda vezetője gondoskodik. Az értesítő és az ajánlószevény kiküldésével jelölő szervezet vezetője vagy tagja nem bízható meg.

(5) Az értesítő és az ajánlószevény kézbesítését a helyi választási iroda vezetője ellenőrzi.

(6) Az a választópolgár, aki nem kapja meg az értesítőt és az ajánlószevényt, azokat a helyi választási irodától igényelheti.

A névjegyzék módosítása

15. § (1) A helyi választási iroda vezetője

a) a névjegyzékből törvénysértően kihagyott,

b) a névjegyzék elkészítése után választójogot szerzett, valamint

c) a választójogát visszanyert

választópolgárt utólag felveszi a névjegyzékbe, és erről a választópolgárt értesítő megküldésével tájékoztatja.

(2) A helyi választási iroda vezetője törli a névjegyzékből azt, aki meghalt, aki elvesztette választójogát, illetőleg akit lakcímének megváltozása miatt más szavazókör névjegyzékébe vettek fel.

(3) A módosított névjegyzék a polgármesteri hivatalban a szavazást megelőző második napig megtekinthető.

16. § (1) Ha a választópolgár a lakcímét a névjegyzék elkészítése után megváltoztatta, az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője - a bejelentkezéssel egyidejűleg - felveszi a névjegyzékbe, és erről értesítő átadásával tájékoztatja.

(2) A helyi választási iroda vezetője haladéktalanul értesíti a korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjét a névjegyzékből való törlés érdekében. A korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője hivatalból tájékoztatja az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjét arról, hogy a polgár

a) a névjegyzékben szerepelt, vagy

b) a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában szerepelt, továbbá annak okáról, vagy

c) a 89. § vagy a 104. § szerinti igazolást kapott, vagy

d) sem a névjegyzékben, sem a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában nem szerepelt.

(3) A (2) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt esetben a korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a polgárt törli a névjegyzékből, illetőleg a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából.

(4) A (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt esetben az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a polgárt törli a névjegyzékből, felveszi a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásába, és erről a polgárt értesíti.

(5) A (2) bekezdés *c)* pontjában foglalt esetben az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt törli a névjegyzékből, és erről a polgárt értesíti.

(6) A (2) bekezdés *d)* pontjában foglalt esetben az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választójog fennállását a személyiadat- és lakcímnyilvántartás központi hivatalával történő egyeztetés alapján állapítja meg.

A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása

17. § (1) A választójog megállapítása céljából az *a)-c)* pontban megjelölt szervek a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok (2) bekezdés szerinti adataiban bekövetkezett változásokat folyamatosan közlik a személyiadat- és lakcímnyilvántartás központi hivatalával az alábbiak szerint:

a) a gondnoksági ügyben eljáró gyámhivatal a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá helyezésről, illetőleg a gondnokság alá helyezés megszüntetéséről,

b) a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága a büntetteket nyilvántartó szerv útján a közügyektől eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt álló személyekről,

c) a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága a szabadságvesztés-büntetésüket töltő, valamint a büntetőeljárásban jogerősen elrendelt intézeti kényszergyógykezelés alatt álló polgárokról.

(2) Az (1) bekezdés szerinti közlés tartalmazza a polgár:

a) családi és utónevét (nők esetén leánykori családi és utónevét is),

b) személyi azonosítóját,

c) a választójog gyakorlásából való kizárásának okát, kezdetét és megszűnésének várható időpontját.

(3) A személyiadat- és lakcímnyilvántartás központi hivatala a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartását az (1) bekezdés szerint rendelkezésre bocsátott adatokkal karbantartja; a karbantartást a személyazonosító és lakcímadatok tekintetében a személyiadat- és lakcímnyilvántartásból való rendszeres adatátvétellel biztosítja.

(4) Ha a polgár választójogosultságát visszanyerte vagy a személyiadat- és lakcímnyilvántartás hatálya alól kikerült, adatait a nyilvántartásból törölni kell. A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából törölt polgár adatait a törléstől számított hat hónapig meg kell őrizni.

18. § (1) A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartását az azt kezelő szerv az egyéb nyilvántartásaitól - a névjegyzék kivételével - elkülönítetten kezeli, és az csak a választójog megállapításának céljára használható fel, abból adat más célra nem szolgáltatható.

(2) A személyiadat- és lakcímnyilvántartás központi hivatala a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából a választások lebonyolításához, valamint a népszavazás-kezdeményezést és a népi kezdeményezést aláírók adatainak hitelesítéséhez a választási bizottság, a választási iroda és a bíróság, továbbá a népiülnök-választási eljárásban a polgármester részére teljesíthet adatszolgáltatást.

(3) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a jelöltek választójogát a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai alapján ellenőrzi, és a választójog hiányáról az illetékes választási bizottságot haladéktalanul értesíti.

(4) A megválasztott képviselők választójogát a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai alapján ellenőrizheti; a választójog hiányáról az illetékes választási bizottságot haladéktalanul értesíti.

19. § A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása a helyi, a területi, illetőleg a központi személyiadat- és lakcímnnyilvántartással - a választással érintett választókerület lakosságát érintően - a választás kitűzésének napjától a választás végleges eredményének közzétételéig a választójog megállapítása céljából összekapcsolható. Az összekapcsolást a választással összefüggő jogorvoslati határidők letelte után haladéktalanul meg kell szüntetni.

20. § A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása nem nyilvános, abba csak az érintett személy, a bíróság, a választási bizottság és a választási iroda tagjai tekinthetnek be.

V. FEJEZET

VÁLASZTÁSI SZERVEK

A választási bizottságok

21. § (1) A választási bizottságok a választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei, amelyeknek elsődleges feladata a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választás törvényes rendjének helyreállítása.

(2) Választási bizottságok:

a) a szavazatszámlláló bizottság,

b) a helyi választási bizottság,

c) az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság,

d) a területi választási bizottság,

e) az Országos Választási Bizottság.

(3) A választási bizottság a működésének tartama alatt hatóságnak, a tagja pedig hivatalos személynek minősül.

(4) A választási bizottság tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér megtérítését a szavazást

követő öt napon belül igényelheti a választási bizottság mellett működő választási irodától, a szavazatszámláló bizottság esetén a helyi választási irodától.

A választási bizottságok tagjai

22. § (1) A 24. § és a 25. §, továbbá a 27. § (3)-(4) bekezdésének kivételével a választási bizottságnak csak a választókerületben - a helyi választási bizottságnak csak a településen - lakcímmel rendelkező választópolgár lehet tagja.

(2) A választási bizottságnak nem lehet tagja a köztársasági elnök, állami vezető, közigazgatási hivatal vezetője, képviselő, megyei közgyűlés elnöke, polgármester, jegyző, főjegyző, választási iroda tagja, a választási bizottság illetékességi területén működő közigazgatási szerv köztisztviselője, valamint a választókerületben induló jelölt.

(3) Nem lehet a választási bizottság választott tagja a (2) bekezdésben foglaltakon túl a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja, valamint a választókerületben induló jelölt hozzátartozója sem.

(4) Az olyan választási bizottságoknak, amelyek a jogorvoslati eljárásban egymással döntési, döntést felülbíráló kapcsolatba kerülhetnek, nem lehetnek tagjai az egymással hozzátartozói kapcsolatban álló személyek.

23. § (1) A szavazatszámláló bizottság három tagját és szükséges számban póttagokat a települési önkormányzat képviselő-testülete az országgyűlési képviselők általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti 20. napon választja meg; személyükre a helyi választási iroda vezetője tesz indítványt. Az egy szavazókörral rendelkező településen nem választanak külön szavazatszámláló bizottságot [31. § (2) bek. l) pont].

(2) A helyi választási bizottság három - az egy szavazókörral rendelkező településen öt - tagját és szükséges számban póttagokat a települési önkormányzat képviselő-testülete az önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti 51. napon választja meg; személyükre a helyi választási iroda vezetője tesz indítványt.

(3) Az országgyűlési egyéni választókerületi, illetőleg a területi választási bizottság három-három tagját és szükséges számban póttagokat a fővárosi, megyei közgyűlés választja meg; személyükre a területi választási iroda vezetője tesz indítványt.

(4) Az Országos Választási Bizottság öt tagját és szükséges számban póttagokat az Országgyűlés választja meg; személyükre - a pártok javaslataira is figyelemmel - a belügyminiszter tesz indítványt.

(5) A (3)-(4) bekezdés szerinti választási bizottságok választott tagjait az országgyűlési képviselők általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti 51. napon kell megválasztani.

24. § Ha a szavazatszámláló bizottság vagy a helyi választási bizottság tagjainak megválasztására - az alacsony lakosságszám vagy az összeférhetlenségi szabályok miatt, illetőleg azért, mert a képviselő-testület a működésében akadályozott - a törvényben előírt

határidőig nem került sor, a tagokat a területi választási bizottság a helyi választási iroda vezetőjének indítványára haladéktalanul megbízza.

25. § (1) A választási bizottságoknak - a 23. §-ban említetteken felüli - további egy-egy tagját a választókerületben jelöltet, illetőleg listát állító jelölő szervezet, illetőleg a független jelölt bízza meg.

(2) A választási bizottságok megbízott tagjait a szavazás napját megelőző 16. napig a választási bizottság elnökénél kell bejelenteni.

26. § (1) A választási bizottság választott tagjainak megbízatása a - 23. §-ban meghatározott - következő általános választásra létrehozott választási bizottság alakuló üléséig tart.

(2) A választási bizottság megbízott tagjának megbízatása - a (3) bekezdésben foglaltak kivételével - a választás végleges eredményének közzétételével szűnik meg.

(3) Az Országos Választási Bizottságba az Országgyűlés alakuló ülésén képviselőcsoportot alakító pártok által a 25. § szerint megbízott tagok megbízatása az (1) bekezdésben meghatározott időpontig, illetőleg a képviselőcsoport megszűnéséig tart. Azok a pártok, amelyek a 25. § szerint nem bíztak meg tagot az Országos Választási Bizottságba, de az Országgyűlésben képviselőcsoportot alakítottak, az Országos Választási Bizottságba egy-egy tagot bízhatnak meg, akiknek a megbízatása az (1) bekezdésben meghatározott időpontig, illetőleg a képviselőcsoport megszűnéséig tart.

(4) A választási bizottság tagjának megbízatása az (1)-(3) bekezdésben foglaltakon túl megszűnik:

a) ha a megbízatás törvényes feltételei megszűntek,

b) ha a választási bizottság megállapította tagjának összeférhetetlenségét,

c) lemondással,

d) a megbízatás visszavonásával.

27. § (1) Ha a választási bizottság választott tagja meghalt, vagy megbízatása a 26. § (4) bekezdésében meghatározott okból megszűnt, helyébe a póttag lép. Póttag hiányában a települési önkormányzat képviselő-testülete, illetőleg a fővárosi, megyei közgyűlés vagy az általuk kijelölt bizottságuk, az Országos Választási Bizottság esetében az Országgyűlés új tagot választ.

(2) Ha a választási bizottság megbízott tagja meghalt, vagy megbízatása a 26. § (4) bekezdésében meghatározott okból megszűnt, helyébe a jelölő szervezet, a független jelölt, illetőleg a képviselőcsoport új tagot bízhat meg.

(3) A 24. § szerint kell eljárni, ha az ott meghatározott okból nem került sor a szavazatszámoló bizottság vagy a helyi választási bizottság új tagjának megválasztására.

(4) Ha a szavazás napján a szavazatszámoló bizottság tagjainak száma kevesebb mint öt, a helyi választási iroda vezetője a póttagok vagy más szavazatszámoló bizottság tagjai közül a

bizottságot kiegészíti. Ha ilyen módon nincs lehetőség a szavazatszámoló bizottság kiegészítésére, akkor arról a területi választási iroda vezetője gondoskodik más település szavazatszámoló bizottságának esküt tett tagjai vagy póttagjai megbízásával.

28. § (1) A választási bizottság tagjai az illetékes polgármester, a fővárosi főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke, illetőleg az Országgyűlés elnöke előtt esküt tesznek. Az eskü szövegét az *1. számú melléklet* állapítja meg.

(2) A választási bizottság - tagjai megválasztását és eskütételét követően - alakuló ülést tart. Az alakuló ülésen a választott tagok közül megválasztja elnökét és annak helyettesét.

(3) A választási bizottságot az elnök képviseli. Ha a választási bizottságnak nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnöki feladatokat a helyettese látja el.

(4) A választott és megbízott tagok jogai és kötelezettségei azonosak, azzal az eltéréssel, hogy a megbízott tagok részére nem jár tiszteletdíj.

A választási bizottság döntése

29. § (1) A választási bizottság testületként működik, döntéséhez a tagok többségének jelenléte és a jelen levő tagok többségének azonos tartalmú szavazata szükséges. Szavazni igennel vagy nemmel lehet.

(2) A választási bizottság döntését indokolással ellátott határozatba kell foglalni. A kisebbségi vélemény is - indokaival együtt - jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

Szavazatszámoló bizottság

30. § (1) A szavazatszámoló bizottság legalább öt tagból áll.

(2) A szavazatszámoló bizottság

a) ellenőrzi a szavazóhelyiséget, levezeti a szavazást, gondoskodik a szavazás törvényes lebonyolításáról,

b) dönt a szavazás folyamán felmerült vitás kérdésekben,

c) megszámlálja a szavazatokat, és megállapítja a szavazókörben a szavazás eredményét,

d) indítványozza az illetékes választási bizottságnak a szavazás szavazóköri eredményének megsemmisítését, ha olyan törvénysértést észlel, amely azt érdemben befolyásolta,

e) a szavazás eredményéről jegyzőkönyvet állít ki.

Helyi választási bizottság

31. § (1) A helyi választási bizottság legalább három, az egy szavazókörrel rendelkező településen legalább öt tagból áll.

(2) A helyi választási bizottság:

- a) dönt a jelöltek, a listák, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- b) kisorsolja a listák sorszámát,
- c) jóváhagyja a település szavazólapjainak adattartalmát,
- d) dönt a benyújtott kifogásról,
- e) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- f) egyenlő szavazatszám esetén kisorsolja, hogy melyik jelölt szerez mandátumot,
- g) megállapítja és közzéteszi a választási eredményt,
- h) kiadja az illetékességi körébe tartozó képviselőknek és polgármesternek a megbízólevelet,
- i) kitűzi az időközi választást, és megállapítja annak naptár szerinti határnapjait,
- j) a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését,
- k) kitűzi a helyi kisebbségi önkormányzati választást,
- l) az egy szavazókörral rendelkező településen ellátja a szavazatszámoló bizottság feladatait is.

Országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság

32. § (1) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság legalább három tagból áll.

(2) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság

- a) dönt a jelöltek, jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- b) jóváhagyja a választókerület szavazólapjainak adattartalmát,
- c) dönt a benyújtott kifogásról,
- d) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- e) megállapítja és közzéteszi a választási eredményt,
- f) kiadja az országgyűlési egyéni választókerületi képviselőnek a megbízólevelet,
- g) kezdeményezi az Országos Választási Bizottságnál időközi választás kitűzését,

h) a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

Területi választási bizottság

33. § (1) A területi választási bizottság legalább három tagból áll.

(2) A területi választási bizottság

a) dönt a listák és az azon levő jelöltek, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,

b) kisorsolja a listák sorszámát,

c) jóváhagyja a választókerület szavazólapjainak adattartalmát,

d) dönt a benyújtott kifogásról,

e) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,

f) megállapítja és közzéteszi a választási eredményt,

g) kiadja az illetékességi körébe tartozó képviselőknek a megbízólevelet,

h) a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

Országos Választási Bizottság

34. § (1) Az Országos Választási Bizottság legalább öt tagból áll.

(2) Az Országos Választási Bizottság

a) állásfoglalást ad ki a választással kapcsolatos jogszabályok egységes értelmezése és az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében; az állásfoglalás ellen jogorvoslatnak helye nincs; az állásfoglalást a Magyar Közlönyben közzé kell tenni,

b) dönt a listák és az azokon szereplő jelöltek, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,

c) kisorsolja a listák sorszámát,

d) jóváhagyja az országos népszavazás szavazólapjainak adattartalmát,

e) dönt a benyújtott kifogásról,

f) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,

g) megállapítja, hogy mely jelölő szervezetek érték el a törvényben meghatározott mértékű %-os szavazathatárt,

h) megállapítja, hogy az országosan összesített töredékszavazatok alapján az országos listák jelöltjei közül kik szereztek mandátumot,

i) kiadja a mandátumot szerzett képviselőknek a megbízólevelet,

j) megállapítja és közzéteszi a választás országosan összesített eredményét,

k) kitűzi az időközi országgyűlési képviseléválasztást, és megállapítja annak naptár szerinti határnapjait,

l) a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését,

m) beszámol az Országgyűlésnek az országgyűlési képviselők, valamint az önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásáról, továbbá az országos népszavazásról,

n) eljár mindazokban az ügyekben, melyeket törvény a hatáskörébe utal.

A választási irodák

35. § (1) A választási irodák a választások előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával, a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek pártsemleges tájékoztatásával, választási adatkezeléssel, a technikai feltételek megteremtésével, a törvényes feltételek meglétének és a szakmai szabályok betartásának ellenőrzésével összefüggő állami feladatot ellátó szervek.

(2) Minden választási bizottság mellett - kivéve a szavazatszámoló bizottságot - választási iroda működik. A szavazatszámoló bizottság mellett a helyi választási iroda egy tagja jegyzőkönyvvezetőként működik.

(3) A helyi és az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda vezetője az illetékes jegyző, a területi választási iroda vezetője a főjegyző.

36. § (1) A választási iroda tagjait a választási iroda vezetője, az Országos Választási Iroda vezetőjét és tagjait a belügyminiszter határozatlan időre bízta meg.

(2) A választási iroda vezetője a felettes választási iroda vezetője előtt esküt tesz. A választási iroda tagjai és az Országos Választási Iroda vezetője megbízásukkor a megbízó előtt tesznek esküt. Az eskü szövegét az 1. számú melléklet állapítja meg.

37. § (1) A választási iroda tagjává köztisztviselő és közalkalmazott bízható meg.

(2) A választási irodának nem lehet tagja képviselő, megyei közgyűlés elnöke, polgármester, választási bizottság tagja, a választókerületben jelöltként induló személy és annak hozzátartozója, valamint a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja.

(3) Ha a választási iroda vezetőjével szemben kizárási ok merül fel, azt haladéktalanul köteles közölni a felettes választási iroda vezetőjével - az Országos Választási Iroda vezetője a

belügyminiszterrel -, aki kinevezi az iroda új vezetőjét. A választási iroda tagja a vele szemben felmerült kizárási okról a választási iroda vezetőjét köteles haladéktalanul tájékoztatni, aki őt felmenti.

38. § (1) A választási iroda feladata:

a) hirdetményt tesz közzé a szavazás napjáról, a választással, a jelöléssel, a szavazással kapcsolatos tudnivalókról, továbbá az érvényes jelöléshez szükséges ajánlások számáról,

b) közzéteszi a választókerület jelöltjeinek, a jelölő szervezeteknek a nevét, illetőleg a független jelölés tényét,

c) közzéteszi a választási bizottságok tagjainak és a választási iroda vezetőjének nevét, a választási szervek hivatali helyiségének címét,

d) megszervezi a választási szervek tagjainak oktatását, biztosítja a választópolgárok pártsemleges tájékoztatását,

e) működteti a választások információs rendszereit,

f) ellátja a jelöltajánlások ellenőrzésével kapcsolatos technikai feladatokat,

g) működteti a választási csalást felderítő számítógépes programot,

h) ellátja a belügyminiszter rendeletében meghatározott más feladatokat.

(2) A választási iroda feladatkörében közszolgálati kiadványt, hirdetményt adhat ki.

39. § (1) A választási irodák szakmai tevékenységét a belügyminiszter az Országos Választási Iroda vezetője útján irányítja.

(2) Az Országos Választási Iroda vezetője a többi választási iroda vezetője részére, a területi választási iroda vezetője illetékességi területén az országgyűlési egyéni választókerületi és a helyi választási iroda vezetője részére, az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda vezetője illetékességi területén a helyi választási iroda vezetője részére az e törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban közvetlen utasítást adhat.

(3) A polgármester, a képviselő-testület, illetőleg a közgyűlés és annak tisztségviselője a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására a választási iroda vezetőjének, tagjainak nem adhat utasítást.

VI. FEJEZET

VÁLASZTÁSI KAMPÁNY

Kampányidőszak

40. § (1) A választási kampány a választás kitűzésétől a szavazást megelőző nap 0 óráig tart.

(2) A szavazást megelőző nap 0 órától a szavazás befejezéséig választási kampányt folytatni tilos (kampánycsend).

A kampánycsend megsértése

41. § A kampánycsend megsértésének minősül a választópolgárok választói akaratának befolyásolása, így különösen: a választópolgárok számára a jelölt vagy a jelölő szervezet által ingyenesen juttatott szolgáltatás (szavazásra történő szervezett szállítás, étel-ital adása), pártjelvények, zászlók, pártszimbólumok, a jelölt fényképét vagy nevét tartalmazó tárgyak osztogatása, választási plakát (a továbbiakban: plakát) elhelyezése, a választói akarat befolyásolására alkalmas információk szolgáltatása elektronikus vagy más úton.

Plakát

42. § (1) A választási kampány végéig a jelölő szervezetek és a jelöltek engedély nélkül készíthetnek plakátot. A plakát olyan sajtóterméknek minősül, amely engedély és bejelentés nélkül előállítható. Egyebekben a plakátra a sajtóról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

(2) Plakát - a (3)-(6) bekezdésben meghatározott kivételekkel - korlátozás nélkül elhelyezhető.

(3) Épület falára, kerítésre plakátot elhelyezni kizárólag a tulajdonos, a bérlő, illetőleg - állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan esetén - a vagyongazdálkodási jog gyakorlójának hozzájárulásával lehet.

(4) Egyes középületeken vagy a közterület meghatározott részén plakát elhelyezését a helyi önkormányzat, a fővárosban a fővárosi önkormányzat műemlékvédelmi, környezetvédelmi okból rendeletben megtilthatja. Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos.

(5) A választási kampányt szolgáló önálló hirdetőberendezés elhelyezésére a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

(6) A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az ne fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját, és károkozás nélkül eltávolítható legyen. A plakátot az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték, a szavazást követő 30 napon belül köteles eltávolítani.

Gyűlés

43. § (1) A választási gyűlések nyilvánosak. A rend fenntartásáról a gyűlés szervezője gondoskodik.

(2) A választási kampány céljára az állami és önkormányzati költségvetési szervek a jelöltek, jelölő szervezetek számára azonos feltételekkel bocsáthatnak rendelkezésre helyiséget és egyéb szükséges berendezést. Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampányt folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre.

Rádió- és televízióközvetítés

44. § (1) A kampányidőszakban a műsorszolgáltatók a jelölő szervezetek, illetőleg a jelöltek számára azonos feltételekkel tehetnek közzé politikai hirdetést. A politikai hirdetéshez véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.

(2) A műsorszolgáltatók választási kampányban való részvételére egyebekben a rádiózásról és televíziózásról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Adatszolgáltatás

45. § (1) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a névjegyzékben szereplő választópolgárok családi és utónevét, valamint lakcímét a jelölteknek, jelölő szervezeteknek kérésükre, díjfizetés ellenében, azonos feltételek mellett a szavazás napja előtti 20. napot követően átadja. A szolgáltatás nem, életkor vagy lakcím szerinti csoportosításban is igényelhető.

(2) A közszemlére tett névjegyzék másolatát a helyi választási iroda vezetője a jelölt, jelölő szervezet által írásban bejelentett igény alapján díjfizetés ellenében, azonos feltételek mellett, a szavazás napja előtti 20. napot követően - legfeljebb szavazóköri bontásban - a jelölt, jelölő szervezet számára átadja.

(3) Az (1)-(2) bekezdés alapján teljesített adatszolgáltatás adatait kizárólag a választási kampány céljára lehet felhasználni. Egyéb célú felhasználásuk, jogosulatlan személynek, szervezetnek, más jelöltnek vagy jelölő szervezetnek történő átadásuk tilos. Az adatszolgáltatás adatait a szavazás napján meg kell semmisíteni, és az erről készült jegyzőkönyvet három napon belül át kell adni az adatszolgáltatónak.

(4) A választási kampány céljára a helyi választási iroda vezetőjén, továbbá a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatalán kívül a jelöltek, jelölő szervezetek számára más állami vagy önkormányzati szerv a saját nyilvántartásaiból személyes adatot nem szolgáltathat ki.

VII. FEJEZET

AJÁNLÁS

46. § (1) Jelöltet ajánlani ajánlószelvényen lehet. Az ajánlószelvényt az értesítővel együtt kell eljuttatni a választópolgároknak.

(2) Jelöltet ajánlhat az a választópolgár, akinek lakóhelye a választókerületben van.

(3) Jelöltet ajánlani a szavazást megelőző 23. napig lehet.

(4) Az ajánlás nem vonható vissza.

47. § (1) Az ajánlószelvényen jelöltet ajánlani a kitöltött ajánlószelvénynek a jelölt, illetőleg a jelölő szervezet képviselője részére történő átadásával lehet.

(2) A választópolgárokhoz eljuttatott ajánlószelvény tartalmazza a választás megnevezését. Az ajánló választópolgár az ajánlószelvényre rávezeti családi és utónevét, lakcímét, személyi

azonosítóját, az ajánlott személy családi és utónevét, a jelölő szervezet nevét, illetőleg a független jelölés tényét. Az ajánlószelvényt az ajánló választópolgár saját kezűleg aláírja.

48. § (1) Ajánlószelvényt az állampolgárok zaklatása nélkül - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - bárhol lehet gyűjteni.

(2) Nem gyűjthető ajánlószelvény:

a) munkahelyen munkaidőben vagy munkaviszonyból, illetőleg munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettség teljesítése közben,

b) a fegyveres erőknél és a rendvédelmi szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyen vagy szolgálati feladat teljesítése közben,

c) tömegközlekedési eszközön,

d) állami és helyi önkormányzati szervek hivatali helyiségében.

(3) Az ajánlásért az ajánlónak vagy rá tekintettel másnak előnyt adni vagy ígérni, valamint az ajánlásért előnyt kérni, illetőleg előnyt vagy annak ígérését elfogadni tilos.

Közös jelölt

49. § (1) Közös jelöltet állítani csak olyan ajánlószelvények alapján lehet, amelyeken az adott közös jelöltet állító valamennyi jelölő szervezet neve fel van tüntetve.

(2) Ha több jelölő szervezet közösen állít jelöltet, a továbbiakban - a választás szempontjából - egy jelölő szervezetnek számítanak.

Érvénytelen ajánlás

50. § (1) Érvénytelen az az ajánlás, amelyet

a) nem a hivatalos ajánlószelvényen adtak le,

b) nem a 47. § (2) bekezdése szerint kitöltött ajánlószelvényen adtak le,

c) az ajánlási szabályok megsértésével gyűjtöttek.

(2) Aki ugyanazt a jelöltet többször ajánlotta, annak valamennyi ajánlása érvénytelen.

(3) Aki több jelöltet is ajánlott, annak valamennyi ajánlása érvénytelen.

A jelölő szervezet bejelentése

51. § (1) Azt a jelölő szervezetet, amely jelöltet vagy listát kíván állítani, bírósági bejegyzésének hiteles másolatával kell bejelenteni az alábbiak szerint:

a) ha a jelölő szervezet több megye, illetőleg a főváros és valamely megye területén is jelöltet vagy listát kíván állítani, az Országos Választási Bizottságnál,

b) ha a jelölő szervezet csak egy megye, illetőleg a főváros területén belül, de több országgyűlési egyéni választókerületben, illetőleg több településen kíván jelöltet állítani, a területi választási bizottságnál,

c) ha a jelölő szervezet csak egy országgyűlési egyéni választókerületben, illetőleg csak egy településen kíván jelöltet állítani, az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságnál, illetőleg a helyi választási bizottságnál.

(2) A bejelentett, illetőleg a nyilvántartásba vett jelölő szervezetekről az Országos Választási Iroda nyilvántartást vezet.

(3) Jelöltet, illetőleg listát csak az (1) bekezdés szerint bejelentett és az 55. § szerint nyilvántartásba vett jelölő szervezet állíthat.

A jelölt bejelentése

52. § (1) A jelöltet legkésőbb a szavazást megelőző 23. napon az ajánlószelvények átadásával kell bejelenteni az illetékes választási bizottságnál.

(2) A bejelentésnek tartalmaznia kell a jelölt családi és utónevét, személyi azonosítóját, lakcímét, valamint nyilatkozatát arról, hogy

a) választójoga van,

b) a jelölést elfogadja,

c) nincs olyan tisztsége, amely összeférhetetlen a képviselői vagy a polgármesteri megbízással, illetőleg megválasztása esetén arról lemond.

(3) Ha a választókerületben két vagy több azonos családi és utónevű választópolgár kíván jelöltként indulni, a később bejelentett személy köteles gondoskodni arról, hogy - betűjelzés vagy második utónév feltüntetésével - a korábban bejelentett jelölttől megkülönböztethető legyen.

A lista bejelentése

53. § (1) A listát a listaállításhoz szükséges számú jelölt, illetőleg lista bejelentését vagy nyilvántartásba vételét igazoló, az 55. § (1) bekezdése szerint kiállított igazolás átadásával kell bejelenteni.

(2) Az 52. § (2) bekezdésének rendelkezéseit a listán szereplő jelöltekre is alkalmazni kell.

(3) A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint a listán megszerezhető mandátumok száma. A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, azt a lista bejelentése után nem lehet módosítani. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesett, helyére a listán soron következő jelölt lép.

Az ajánlások ellenőrzése

54. § (1) Az ajánlásokat az illetékes választási bizottságnak ellenőriznie kell.

(2) Az ajánlások ellenőrzése a számszerűség, a 46. § (2) bekezdésében és az 50. § (1) bekezdésének *a)-b)* pontjában, valamint (2)-(3) bekezdésében foglaltak ellenőrzését, továbbá az ajánlószelvényt átadó választópolgárok azonosítását jelenti.

A jelölő szervezet, a jelölt és a lista nyilvántartásba vétele

55. § (1) A jelölő szervezet, a jelölt, illetőleg a lista bejelentéséről a választási iroda, nyilvántartásba vételéről a választási bizottság igazolást ad ki.

(2) Az illetékes választási bizottság minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelölő szervezetet, jelöltet, illetőleg listát - a bejelentését követő három napon belül - nyilvántartásba vesz.

56. § (1) A választási bizottság visszautasítja a jelölő szervezet nyilvántartásba vételét, ha a jelölő szervezet a törvényes feltételeknek nem felel meg.

(2) A választási bizottság visszautasítja a jelölt nyilvántartásba vételét, ha a jelölés a törvényes feltételeknek nem felel meg, vagy a jelölt a törvényben előírt nyilatkozatait nem tette meg.

(3) A választási bizottság visszautasítja a lista nyilvántartásba vételét, ha a jelölés a törvényes feltételeknek nem felel meg.

A jelöltre vonatkozó rendelkezések

57. § Ha a választópolgárt egy jelölési fajtán belül több helyen is jelöltnek ajánlották, akkor legkésőbb a választást megelőző 19. napig nyilatkoznia kell arról, hogy melyik jelölést fogadja el.

58. § A jelölt kiesik, ha a szavazás megkezdése előtt a jelölésről írásban lemondott, választójogát elvesztette, vagy meghalt. A kiesett jelölt nevét a jelöltek nyilvántartásából, illetőleg a szavazólapokról törölni kell.

Az ajánlással kapcsolatos adatok védelme

59. § (1) Az ajánlószelvényekről másolatot készíteni tilos. Nem tekinthető másolatnak a jelölés érvényességének megállapítása céljából vezetett technikai nyilvántartás.

(2) A jelölésnek az ajánló személyre vonatkozó adatai nem nyilvánosak. A jelöléssel kapcsolatos kifogás esetén az ajánlószelvény adatait, valamint a technikai nyilvántartást az illetékes választási bizottság, a választási iroda és a bíróság ellenőrizheti.

(3) Az ajánlószelvényeket, valamint a technikai nyilvántartást az illetékes választási iroda a szavazás napján megsemmisíti.

(4) A jelölő szervezet jelölési jogosultságát a választási bizottság a bíróság által bejegyzett társadalmi szervezetek nyilvántartásában ellenőrizheti.

60. § A jelöltnek a be nem nyújtott ajánlószelvényeket a benyújtásukra rendelkezésre álló határidő lejártát követő három napon belül meg kell semmisítenie, s erről jegyzőkönyvet kell készítenie. A jegyzőkönyvet három napon belül a választási bizottságnak át kell adni.

VIII. FEJEZET

SZAVAZÁS

A szavazás ideje és helye

61. § (1) Szavazni a szavazás napján 6 órától 19 óráig lehet. Ha a helyi körülmények indokolják, a helyi választási bizottság, illetőleg az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság elrendelheti, hogy a szavazás 5 órakor kezdődjék.

(2) Szavazni kizárólag személyesen, és - az e törvényben említett kivételekkel - csak a választópolgár lakóhelye szerint kijelölt szavazóhelyiségben lehet.

(3) A mozgásában gátolt választópolgárt szavazásának lehetővé tétele érdekében - kérésére - a szavazatszámoló bizottság legalább két tagja mozgóurnával felkeresi.

(4) A szavazóhelyiséget a szavazás ideje alatt nem lehet bezárni, és a szavazást nem lehet meghosszabbítani, vagy - rendkívüli esemény kivételével - szüneteltetni. Ha a szavazás napján a szavazatszámoló bizottság tagjainak a száma három alá csökken, vagy a szavazás elháríthatatlan külső ok miatt lehetetlenné vált, a szavazást a jelenlévők kötelesek azonnal felfüggeszteni, az urnát, továbbá az iratokat zárolni, és a felfüggesztés tényéről a helyi választási iroda vezetőjét a szavazás törvényes folytatásának biztosítása érdekében haladéktalanul értesíteni.

62. § (1) A szavazóhelyiség nem lehet olyan épületben, amely a jelölt vagy a jelölő szervezet használatában van.

(2) Minden szavazóhelyiségben a szavazás zökkenőmentes lebonyolításához szükséges számú, de legalább két szavazófülkét kell kialakítani. A szavazáshoz a szavazófülkében tollat kell elhelyezni.

(3) A szavazás céljára minden szavazóhelyiségben két vagy több urnát kell felállítani.

A szavazás megkezdése

63. § A választási iratok, nyomtatványok elhelyezését követően a szavazás megkezdéséig a szavazatszámoló bizottság és a választási iroda tagjain kívül senki sem tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

64. § (1) A szavazatszámoló bizottság az urnák állapotát az elsőként szavazó választópolgár - aki a szavazatszámoló bizottság tagja nem lehet - jelenlétében a szavazás megkezdése előtt megvizsgálja. A vizsgálat eredményét fel kell tüntetni a szavazási jegyzőkönyvben.

(2) Az urnákat az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében úgy kell lezárni, hogy azokból az urna szétszedése nélkül ne lehessen szavazólapot eltávolítani. Ezt követően a szavazatszámoló bizottság az urnába ellenőrző lapot helyez, amely tartalmazza az ellenőrző

lap elhelyezésének időpontját, valamint a szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjainak és az elsőként szavazó választópolgárnak az aláírását.

A szavazás módja

65. § (1) A szavazatszámoló bizottság elnöke felelős azért, hogy a szavazás napján a szavazóhelyiségben és környékén a rendet fenntartsák; a rend fenntartására tett intézkedése mindenkire kötelező.

(2) A szavazás időtartama alatt a szavazóhelyiségben a választópolgárok csak a választójog gyakorlásához szükséges ideig tartózkodhatnak.

66. § (1) A szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki a névjegyzékben szerepel, illetőleg akit a szavazatszámoló bizottság a névjegyzékbe felvesz.

(2) A szavazatszámoló bizottság - a személyazonosság és a lakcím megállapítására alkalmas igazolvány alapján - megállapítja a szavazni kívánó személyazonosságát és azt, hogy szerepel-e a névjegyzékben. A szavazatszámoló bizottság felveszi a névjegyzékbe azt a választópolgárt, aki

a) igazolással rendelkezik,

b) igazolja, hogy lakcíme a szavazóköri területén van, feltéve, hogy nem szerepel a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában.

(3) A szavazatszámoló bizottság visszautasítja azt a választópolgárt, aki nem tudja személyazonosságát és lakcímét megfelelően igazolni, illetőleg aki - törvényi feltételek hiányában - nem vehető fel a névjegyzékbe. E személyekről a szavazatszámoló bizottság jegyzéket vezet.

67. § (1) Ha a szavazásnak nincs akadálya, a szavazatszámoló bizottság átadja a választópolgárnak a szavazólapot, amelyet a választópolgár jelenlétében hivatalos bélyegzőlenyomattal lát el.

(2) A szavazatszámoló bizottság szükség esetén - a választópolgár befolyásolása nélkül - megmagyarázza a szavazás módját.

(3) Ha egy jelölt kiesett a szavazólapok elkészítése után, e tényről a szavazatszámoló bizottság köteles a szavazóhelyiségben elhelyezett hirdetőmenyen, valamint szükség szerint szóban tájékoztatni a választópolgárokat. A kiesett jelölt nevét a szavazólapon át kell húzni.

(4) A szavazólap átvételét a választópolgár a névjegyzéken saját kezű aláírásával igazolja. Az írásképtelen választópolgár helyett - e tény feltüntetésével - a szavazatszámoló bizottság két tagja írja alá a névjegyzéket.

68. § (1) A szavazólap kitöltéséhez szavazófülke áll a választópolgár rendelkezésére. A szavazófülke használatára a választópolgár nem kötelezhető.

(2) A szavazólap kitöltésének ideje alatt csak a szavazó tartózkodhat a szavazófülkében. Az a választópolgár, aki nem tud olvasni, illetőleg akit testi fogyatékossága vagy egyéb ok

akadályoz a szavazásban, más választópolgár - ennek hiányában a szavazatszámoló bizottság két tagjának együttes - segítségét igénybe veheti.

69. § (1) Érvényesen szavazni csak a hivatalos szavazólapon szereplő jelöltre, listára, népszavazási kérdésre (e fejezetben együtt: jelölt) lehet. A szavazólapok mintáit a 2-9. számú mellékletek állapítják meg.

(2) A jelöltre szavazni a jelölt neve alatti, feletti vagy melletti körbe tollal írt két, egymást metsző vonallal lehet.

(3) Érvénytelen az a szavazólap, amely

a) nincs ellátva a hivatalos bélyegzőlenyomattal,

b) a törvényben meghatározottnál több szavazatot tartalmaz.

(4) Érvénytelen az a szavazat, amelyet

a) a (3) bekezdés szerint érvénytelen szavazólapon adtak le,

b) nem a (2) bekezdés szerint adtak le,

c) kiesett jelöltre adtak le.

(5) A szavazat érvényességét - ha az egyéb feltételeknek megfelel - nem érinti, ha a szavazólapon bármilyen megjegyzést tettek, a jelöltek sorrendjét megváltoztatták, a jelölt nevét kihúzták, illetve nevet hozzáírtak.

70. § (1) A választópolgár a szavazólapot borítékba teszi, és a szavazatszámoló bizottság előtt urnába helyezi.

(2) Ha a választópolgár a borítéknak az urnába történő helyezése előtt jelzi, hogy a szavazólap kitöltését elrontotta, a rontott szavazólapot a szavazatszámoló bizottság bevonja, helyébe új lapot ad ki, és ezt a tényt a jegyzőkönyvben rögzíti. A bizottság a rontott szavazólap helyett újat - személyenként - csak egyszer adhat ki.

71. § (1) A szavazatszámoló bizottság elnöke 19 órakor a szavazóhelyiséget bezárja. Azok a választópolgárok, akik a szavazóhelyiségben vagy annak előtérben tartózkodnak, még szavazhatnak. Ezután a szavazatszámoló bizottság a szavazást lezárja.

(2) A szavazás lezárása után szavazatot nem szabad elfogadni.

IX. FEJEZET

A SZAVAZATOK ÖSSZESÍTÉSE

A szavazatszámolás

72. § (1) A szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjai együttesen kötelesek összeszámolni valamennyi szavazólapot.

(2) A szavazatszámoló bizottság először a fel nem használt, valamint a rontott szavazólapokat külön-külön kötegbe foglalja, és a köteget lezárja úgy, hogy a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg betenni.

(3) A szavazatszámoló bizottság az urna felbontása előtt ellenőrzi az urna sértetlenségét, felbontja az urnát, és meggyőződik az ellenőrző lap meglétéről, majd az urnában levő szavazólapok számát összehasonlítja a szavazókörben szavazók számával. A választás eredményének megállapításához az urnában levő szavazólapokat számba veszi, az urnába üresen dobott borítékokat figyelmen kívül hagyja.

(4) A szavazatszámoló bizottság ezt követően külön csoportba helyezi és összeszámolja az érvénytelen szavazólapokat. Az érvénytelenség okát a szavazólap hátoldalára rávezeti, és azt a szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjai aláírják. Az érvénytelen szavazólapokat külön kötegbe foglalja, és a köteget lezárja úgy, hogy a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg betenni. A kötegekre rá kell írni a szavazókör sorszámát és a kötegben levő szavazólapok számát.

(5) Ha a szavazatszámoló bizottság megállapítja, hogy az urnába olyan személy által leadott szavazólap került, aki az adott szavazókörben szavazati joggal nem rendelkezik, a jelöltekre leadott érvényes szavazatok közül - a jogosulatlanul szavazók száma szerint - jelöltként egyet-egyet érvénytelennek nyilvánít.

(6) Az érvényes szavazólapokat jelöltként külön-külön meg kell számolni, majd a (4) bekezdés szerint kell elvégezni a kötegelést. A kötegre jelöltként külön-külön rá kell írni az érvényes szavazatok számát.

(7) Ha a két legtöbb szavazatot szerzett jelölt által elért szavazatok számának különbsége az összes jelöltre leadott érvényes szavazatok egy százalékát nem haladja meg, vagy szavazataik között a különbség kisebb, mint az érvénytelen szavazatok száma, akkor a szavazatszámoló bizottság köteles az érvényes és érvénytelen szavazatokat ismételten megszámlálni. Az ismételt számlálást addig kell folytatni, amíg annak eredménye valamely megelőző számlálás eredményével azonos nem lesz. A jegyzőkönyvben ezt az eredményt, valamint az ismételt számlálás tényét rögzíteni kell.

Az eredmény megállapítása

73. § (1) A szavazatszámoló bizottság a szavazatok megszámlálását követően megállapítja a választás szavazóköri eredményét.

(2) Az illetékes választási bizottság a szavazatszámoló bizottságok jegyzőkönyvei alapján legkésőbb a szavazást követő napon összesíti a szavazatokat és megállapítja a választási eredményt.

Jegyzőkönyv

74. § (1) A szavazatok összeszámlálásáról és a szavazóköri, valamint a választási eredmény megállapításáról jegyzőkönyvet kell készíteni. Jegyzőkönyv ceruzával nem készíthető.

(2) A jegyzőkönyveket három példányban kell kiállítani, melyeket a választási bizottság jelen levő tagjai aláírnak.

(3) A jegyzőkönyv egy-egy másolati példányát az illetékes választási bizottság - kérésükre - átadja a jelöltek jelen levő képviselőinek. Sokszorosítás után a választási bizottság elnöke a másolatot bélyegzőlenyomattal és aláírásával hitelesíti.

75. § (1) A szavazatszámoló bizottság a jegyzőkönyveket, választási iratokat, nyomtatványokat és szavazólapokat - az urnával együtt - haladéktalanul a helyi választási irodához szállítja.

(2) A jegyzőkönyvek egy példánya az illetékes választási irodában a szavazást követő három napon belül megtekinthető.

(3) A szavazólapokat a polgármesteri hivatalban az illetékes választási bizottság tagjainak jelenlétében kell elhelyezni, és 90 napig meg kell őrizni úgy, hogy illetéktelen személyek részére ne válják hozzáférhetővé. A választás eredményével összefüggő kifogás esetén az érintett szavazólapokat az ügy jogerős lezárásáig kell megőrizni. 90 nap után a választási iratokat - a jegyzőkönyvek kivételével - meg kell semmisíteni.

(4) A jegyzőkönyvek első példányát 90 nap elteltével az illetékes levéltárnak át kell adni.

Adatlap

76. § (1) A szavazatszámoló bizottság jegyzőkönyvvezetője a szavazatok első összeszámlálásának eredményéről haladéktalanul adatlapot állít ki, amelynek adattartalmát soron kívül a helyi választási irodán, az országgyűlési egyéni választókerületi választási irodán és a területi választási irodán keresztül az Országos Választási Irodához továbbítja.

(2) A választási irodák a választás nem hiteles eredményét tartalmazó tájékoztató adatokat nyilvánosságra hozzák.

X. FEJEZET

JOGORVOSLATOK

A jogorvoslatok általános szabályai

77. § (1) A választási törvények megsértésére hivatkozva a jelölt, a jelölő szervezet és az érintett választópolgár, illetőleg jogi személy panaszt nyújthat be.

(2) A választási bizottság panaszt elbíráló és egyéb döntése ellen kifogást lehet benyújtani.

(3) A panaszt és a szavazatszámoló bizottság döntése elleni kifogást az annak elbírálására jogosult választási bizottsághoz kell benyújtani. Az egyéb kifogást a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz kell benyújtani, amely azt az iratokkal együtt legkésőbb a beérkezését követő napon felterjeszti az elbírálására jogosult választási bizottsághoz, illetőleg bírósághoz.

78. § (1) A panaszt és a kifogást (a továbbiakban együtt: kifogás) úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a sérelmezett tevékenységtől, illetőleg döntés meghozatalától számított három napon belül megérkezzen. A kifogást elbíráló választási bizottság, illetve bíróság a benyújtott kifogásról a beérkezésétől számított három napon belül dönt.

(2) A kifogásnak tartalmaznia kell a törvényt sértés bizonyítékainak megjelölését és a kifogás benyújtójának értesítési címét. A hiányosan benyújtott kifogást érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.

(3) A választási bizottság a kifogás előterjesztőjét meghallgathatja. Ebben az esetben az ellenérdekű fél számára is lehetővé kell tenni a személyes nyilatkozattételt.

(4) A bíróság a kifogásról nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bírósági eljárásban a jogi képviselet kötelező. A bíróság a kifogással megtámadott határozatot hozó választási bizottság képviselőjét, illetőleg a kifogás előterjesztőjét meghallgathatja.

79. § (1) Ha a választási bizottság, illetőleg a bíróság a kifogásnak helyt ad

a) megváltoztatja a törvényt sértő döntést, vagy

b) megsemmisíti a törvényt sértő döntést, és a választási eljárást vagy annak egy részét megismételteti.

(2) A választási bizottság és a bíróság határozatát - annak meghozatala napján - az érintettekkel és az illetékes választási bizottsággal közölni kell. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

80. § (1) A szavazatszámlláló bizottság hatáskörébe tartozó döntések [30. § (2) bek. *a)* és *b)* pont] ellen benyújtott kifogásról az illetékes helyi, illetve területi választási bizottság dönt. A választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

(2) A helyi választási bizottságnak az (1) bekezdés körébe nem tartozó döntése - beleértve a 31. § (2) bekezdés *l)* pontja alapján hozott döntést is - ellen benyújtott kifogásról az illetékes területi választási bizottság dönt. A területi választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

(3) A területi választási bizottságnak az (1)-(2) bekezdés körébe nem tartozó döntése ellen benyújtott kifogásról az Országos Választási Bizottság dönt.

(4) Az Országos Választási Bizottság döntése elleni kifogásról a Legfelsőbb Bíróság dönt.

81. § A jogorvoslat általános szabályait a névjegyzék összeállításával kapcsolatos, valamint a választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni jogorvoslati eljárásokban a 82-85. §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A névjegyzék összeállításával kapcsolatos jogorvoslat

82. § (1) A névjegyzékből való kihagyás vagy a névjegyzékbe való felvétel miatt a névjegyzék közszemlére tételének időtartama alatt lehet kifogást benyújtani. Az a polgár, akit a névjegyzékből a 16. § (4) vagy (5) bekezdése szerint töröltek, az erről szóló értesítés kézhezvételét követő három napon belül nyújthat be kifogást.

(2) A kifogást a helyi választási iroda vezetőjéhez kell benyújtani, aki a kifogásról három napon belül dönt. A kifogás elutasítását a választópolgár annak közlésétől számított három napon belül kifogással támadhatja meg az illetékes helyi bíróságnál, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál. A bíróság egyesbíróként jár el.

(3) Ha a bíróság a kifogást alaposnak tartja, elrendeli a névjegyzék módosítását, ellenkező esetben a kifogást elutasítja.

83. § A helyi választási iroda vezetőjének döntését és a bíróság határozatát az érintettel és azzal, aki a kifogást benyújtotta, a bíróság határozatát a helyi választási iroda vezetőjével is közölni kell.

A választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni jogorvoslat

84. § A szavazatszámoló bizottság szavazóköri eredményt megállapító döntése [73. § (1) bek.] ellen csak a választási bizottságnak a választási eredményt megállapító döntése elleni kifogással együtt van helye.

85. § (1) A választási bizottságnak a választási eredményt megállapító döntése [73. § (2) bek.] ellen

a) a szavazatszámoló bizottság szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára, vagy

b) a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére

hivatkozással lehet kifogást benyújtani úgy, hogy az legkésőbb a választási bizottság döntését követő napon a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz megérkezzen.

(2) A kifogás elbírálására jogosult választási bizottság a kifogásról legkésőbb a beérkezését követő napon dönt. A választási bizottság döntése elleni kifogást úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a választási bizottság döntését követő napon a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz megérkezzen. A bíróság a kifogásról legkésőbb a beérkezését követő napon dönt.

MÁSODIK RÉSZ

KÜLÖNLEGES RENDELKEZÉSEK

XI. FEJEZET

AZ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSA

86. § Az I-X. fejezet rendelkezéseit az országgyűlési képviselők választásán a jelen fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A választási eljárás nyilvánossága

87. § (1) A választás második fordulójáról az illetékes választási bizottság a választópolgárokat közlemény, illetőleg hirdetmény útján tájékoztatja.

(2) A választások eredményét az Országos Választási Bizottság a sajtó útján nyilvánosságra hozza.

(3) Az országosan összesített végleges választási eredményt az Országos Választási Bizottság a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Választókerületek, szavazókörök

88. § A választókerületek kialakításának elvei:

a) az egyéni választókerület a főváros, megye területén belül van,

b) a települési önkormányzat egész területe az egyéni választókerületen belül van; a fővárosban az egyéni választókerület két vagy több fővárosi kerületi önkormányzat területére is kiterjedhet; a fővárosi kerület és a megyei jogú város két vagy több egyéni választókerületre is osztható,

c) az egyéni választókerület székhelye - lehetőség szerint - városban van,

d) a város és vonzáskörzete egy választókerületet is alkothat,

e) a területi választókerület a főváros, illetőleg a megye területével azonos.

A választójogosultság nyilvántartása

89. § (1) Az a választópolgár, aki a szavazás napján lakcímétől távol van, a lakcíme szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjétől kért igazolással azon település helyi választási irodájának vezetőjétől - vagy a szavazás napján szavazatszámláló bizottságától - kérheti a névjegyzékbe való felvételét, ahol a szavazás napján tartózkodik. Az igazolás alapján a választópolgár azon a településen szavazhat, ahol tartózkodik.

(2) Az igazolás kiadásakor a lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt egyidejűleg törli a névjegyzékből. Az igazolásban - a választópolgár nyilatkozata alapján - meg kell jelölni a települést, ahol a választópolgár szavazni kíván, és azt a névjegyzéken fel kell tüntetni. Az igazolás átvételét a választópolgár, illetőleg e célra szóló meghatalmazás alapján az általa megbízott személy az aláírásával elismeri.

(3) Az igazolás, valamint a személyazonosság és lakcím igazolására alkalmas igazolvány alapján a tartózkodási hely szerint illetékes helyi választási iroda vezetője vagy a szavazatszámláló bizottság a választópolgárt külön nyilvántartásba veszi. Az igazolást és a külön nyilvántartást a választási iratok között meg kell őrizni.

(4) Igazolást legkésőbb az első fordulót megelőző második napon lehet kiadni. Igazolást személyesen vagy meghatalmazott útján lehet kérni. Az igazolás ajánlott levélben is kérhető, feltéve, hogy az az illetékes helyi választási irodához legkésőbb az első fordulót megelőző 5. napon megérkezik. A levélben meg kell jelölni a települést, ahol a választópolgár szavazni

kíván. A levélben kért igazolást a választópolgár számára az általa megjelölt címre tértivevénnyel kell megküldeni.

(5) Az igazolás kiadásához az igazolást kérő a nevét, személyi azonosítóját, lakcímét, annak a településnek a nevét, ahol a szavazás napján tartózkodik, továbbá azt köteles közölni, hogy az igazolást az első, a második vagy mindkét fordulóra kéri.

Választási szervek

90. § (1) Az országgyűlési képviselők választásán az alábbi választási bizottságok működnek:

a) szavazatszámláló bizottság,

b) az egy szavazókörrrel rendelkező településeken a szavazatszámláló bizottság feladatait ellátó helyi választási bizottság,

c) országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság,

d) területi választási bizottság,

e) Országos Választási Bizottság.

(2) Az országgyűlési képviselők választásán az alábbi választási irodák működnek:

a) helyi választási iroda,

b) egyéni választókerületi választási iroda,

c) területi választási iroda,

d) Országos Választási Iroda.

Választási kampány

91. § (1) Minden jelölő szervezet, amely a választásokon jelöltet állít, a jelöltállítással arányos központi költségvetési támogatásra jogosult. A független jelöltek a jelölő szervezetek jelöltjeivel azonos mértékű költségvetési támogatásban részesülnek. A költségvetési támogatásra országosan fordítható pénzeszköz összegét az Országgyűlés állapítja meg.

(2) Az egy jelöltre jutó támogatás meghatározásánál az egyéni választókerületi jelöltek számát, területi listán pártonként a jelöltek, de legfeljebb a megszerezhető mandátumszámmal azonos számú jelöltek számát, valamint az országos listákon ténylegesen, de pártonként legfeljebb 58 jelölt számát kell alapul venni. Az egyéni választókerületben és listán, illetőleg területi és országos listán is jelölt személyt a jelölések számának megfelelően kell figyelembe venni.

(3) A választásra fordítható költségvetési támogatás kiutalását a jelölő szervezetek részére egy összegben, a független jelöltek részére személyenként - az Országos Választási Bizottság döntése alapján az azt követő 5 napon belül - a Pénzügyminisztérium vagy az általa kijelölt pénzügyintézet végzi.

(4) Az (1) bekezdés szerinti költségvetési támogatás kizárólag dologi költségek fedezésére szolgál. A támogatás felhasználásáról a jelölő szervezeteknek és a független jelölteknek a választást követő 30 napon belül el kell számolniuk a kifizető helyen.

92. § (1) A független jelöltek, illetőleg a jelölő szervezetek a választásra a 91. §-ban foglalt költségvetési támogatáson felül jelöltként legfeljebb egymillió forintot fordíthatnak. A figyelembe vehető jelöltek számát a 91. § (2) bekezdése szerint kell megállapítani.

(2) Minden jelölő szervezetnek és független jelöltnek a választás második fordulóját követő 60 napon belül a Magyar Közlönyben nyilvánosságra kell hoznia a választásra fordított állami és más pénzeszközök, anyagi támogatások összegét, forrását és felhasználásának módját.

(3) A választásra fordított állami és más pénzeszközök felhasználását az Állami Számvevőszék a választás második fordulóját követő egy éven belül az országgyűlési képviselőkhöz jutott jelölő szervezetek és független jelöltek tekintetében hivatalból, egyéb jelölő szervezetek és független jelöltek tekintetében más jelölt, jelölő szervezet kérelmére ellenőrzi. Az ellenőrzés iránti kérelmet a választás második fordulóját követő 3 hónapon belül lehet benyújtani. A kérelemhez bizonyítási indítványt kell csatolni.

(4) Az a jelölő szervezet, illetőleg független jelölt, amely, illetőleg aki az (1) bekezdésben foglalt szabályt megsértette, köteles a túllépés értékének kétszeresét 15 napon belül a központi költségvetés részére befizetni, és azt az első választók felkészítésére kell felhasználni. Késedelem esetén a tartozást adók módjára kell behajtani.

93. § (1) Az országos közszolgálati műsorszolgáltatók az országos listát állító jelölő szervezetek, a körzeti közszolgálati műsorszolgáltatók a vételkörzetükben területi listát állító jelölő szervezetek, a helyi közszolgálati műsorszolgáltatók a vételkörzetükben induló egyéni választókerületi jelöltek politikai hirdetéseit a szavazást megelőző 18. naptól legkésőbb a szavazást megelőző 3. napig legalább egyszer ingyenesen közlik.

(2) A választási kampány utolsó napján az (1) bekezdésben megjelölt műsorszolgáltatók az (1) bekezdésben meghatározottak szerint, ingyenesen közzéteszik a jelölő szervezetek, illetőleg jelöltek által készített politikai hirdetéseket.

Ajánlás

94. § (1) A területi listát és az azon szereplő jelölteket legkésőbb a szavazást megelőző 20. napon, az országos listát és az azon szereplő jelölteket legkésőbb a szavazást megelőző 19. napon kell bejelenteni.

(2) Nem érinti a listaállítási jogát az, ha az egyéni választókerületi jelölt kiesett.

95. § (1) A listák kapcsolását, a kapcsolt listák sorrendjét és a kapcsolt listákon szereplő jelöltek mandátumhoz jutási sorrendjét legkésőbb a szavazást megelőző 18. napon lehet bejelenteni. A listakapcsolásra vonatkozó bejelentést a választási bizottság nyilvánosságra hozza.

(2) A listák sorrendjének kisorsolásakor a kapcsolásban részt vevő listákat együtt kell sorsolni; a kapcsolásban részt vevő listák - az (1) bekezdés szerint bejelentett sorrendnek megfelelően - egymás utáni sorszámot kapnak.

(3) A közös jelöltek és a közös területi listák töredékszavazatainak megosztását legkésőbb a szavazást megelőző 18. napon lehet bejelenteni. A bejelentést a választási bizottság nyilvánosságra hozza.

(4) A közös lista állításával egyidejűleg be kell jelenteni, hogy az egyes jelölteket melyik jelölő szervezet állította.

Szavazás

96. § (1) Külön szavazólap szolgál az egyéni választókerületi jelöltre és külön szavazólap a területi listára történő szavazáshoz.

(2) Az egyéni választókerület szavazólapja ábécé sorrendben tartalmazza a jelöltek hivatalosan használt családi és utónevét, az 52. § (3) bekezdése szerinti megkülönböztető jelzést, valamint a jelölő szervezetek nevét, illetőleg a független jelölés tényét.

(3) A területi listás szavazólap a választási bizottság által kisorsolt sorrendben tartalmazza a jelölő szervezetek nevét. A szavazólapon - a jelölő szervezet által bejelentett sorrendben - fel kell tüntetni a listán induló jelöltek közül az első öt jelölt nevét, valamint az esetleges listakapcsolás tényét.

(4) Valamennyi szavazólapon a jelölő szervezet neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését, jelképének, illetőleg jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát.

(5) Közös jelölt, illetőleg közös lista állítása esetén valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni a szavazólapon.

A szavazatok összesítése

97. § A szavazatszámításra és a jegyzőkönyvek elkészítésére vonatkozó szabályokat az egyéni választókerületi és a területi listás szavazólapok tekintetében külön-külön kell alkalmazni.

98. § (1) A szavazóköri jegyzőkönyveket az országgyűlési egyéni választókerületi, illetőleg a területi választási bizottsághoz kell továbbítani.

(2) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság a szavazatszámító bizottságok jegyzőkönyvei alapján összesíti a szavazatokat, és megállapítja a választás választókerületi eredményét, amelyet jegyzőkönyvben rögzít. A jegyzőkönyvet az Országos Választási Bizottsághoz kell továbbítani.

(3) Az Országos Választási Bizottság a területi választási bizottságok jegyzőkönyvei alapján, azok beérkezését követően megállapítja a százalékos határt és azt, hogy mely területi listák juthatnak mandátumhoz; erről haladéktalanul értesíti a területi választási bizottságokat, amelyek megállapítják a területi választókerületi választás eredményét, amelyet jegyzőkönyvben rögzítenek.

(4) Az Országos Választási Bizottság az egyéni választókerületi és a területi választási bizottságok jegyzőkönyvei alapján, azok beérkezését követően összesíti az egyéni

választókerületi jelöltekre és a listákra leadott töredékszavazatokat, és megállapítja, hogy ezek alapján az országos listák jelöltjei közül kik jutottak mandátumhoz.

Jogorvoslat

99. § (1) A szavazatszámoló bizottság hatáskörébe tartozó döntések [30. § (2) bek. *a*) és *b*) pont] - beleértve a helyi választási bizottságnak a 31. § (2) bekezdésének *l*) pontja alapján hozott döntését is - ellen benyújtott kifogásról az illetékes egyéni választókerületi, illetőleg területi választási bizottság dönt. A választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

(2) Az egyéni választókerületi választási bizottságnak az (1) bekezdés körébe nem tartozó döntése ellen benyújtott kifogásról az illetékes területi választási bizottság dönt. A területi választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

HARMADIK RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

XVII. FEJEZET

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

149. § E törvény alkalmazásában

a) állami vezető: a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról és felelősségéről szóló törvény hatálya alá tartozó személy,

b) főjegyző: a fővárosi főjegyző, a megyei főjegyző,

c) független jelölt: az a jelölt, akit nem jelölő szervezet állít,

d) hozzátartozó: az egyeneságbeli rokon és ennek házastársa, az örökbefogadó és a nevelőszülő, az örökbefogadott és a nevelt gyermek, a testvér, a házastárs, az élettárs, a házastárs egyeneságbeli rokona, testvére, valamint a testvér házastársa,

e) jegyző: a települési jegyző, a körjegyző,

f) jelölési fajta: az országgyűlési képviselők választásán az egyéni választókerületi, a területi listás, az országos listás jelölés; a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a polgármester-/főpolgármester-, a kislistás, az egyéni választókerületi, a kompenzációs listás, a megyei/fővárosi listás, a kisebbségi kislistás jelölés,

g) jelölő szervezet: a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény szerint bejegyzett párt, valamint az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény szerint

bejegyzett társadalmi szervezet; a közös jelöltet, listát állító jelölő szervezetek egy jelölő szervezetnek számítanak,

h) képviselő: az országgyűlési képviselő, a települési önkormányzat képviselő-testületének tagja, a megyei közgyűlés tagja, a fővárosi közgyűlés tagja, a helyi kisebbségi önkormányzat tagja,

i) kezdeményezést benyújtók: népszavazás állampolgári kezdeményezése, valamint népi kezdeményezés esetén azok a szervezetek, illetve magánszemélyek, amelyek, illetve akik a kezdeményezést benyújtották,

j) kisebbségi jelölt: valamely - a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény szerinti - nemzeti vagy etnikai kisebbség képviselőjét vállaló független jelölt, illetőleg a kisebbségi szervezet jelöltje,

k) kisebbségi szervezet: olyan társadalmi szervezet, amely - a bírósági bejegyzés szerint - a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényben meghatározott nemzeti vagy etnikai kisebbséget képvisel,

l) plakát: választási falragasz, hirdetés, felirat, szórólap, vetített kép, zászló, embléma a hordozóanyagtól függetlenül,

m) polgármester: a település polgármestere, Budapest főpolgármestere,

n) település: a község, a város, a megyei jogú város, a fővárosi kerület,

o) választási kampány: választási program ismertetése, jelölt, lista, jelölő szervezet népszerűsítése, választási gyűlés szervezése, plakát elhelyezése, önkéntesek igénybevétele.

XVIII. FEJEZET

A TÖRVÉNY HATÁLYBALÉPÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA

Hatálybalépés

150. § Ez a törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

Átmeneti rendelkezés

151. § (1) Az e törvény hatálybalépése előtt kitűzött választás, továbbá elrendelt népszavazás lebonyolítására a választás kitűzésének, illetőleg a népszavazás elrendelésének időpontjában hatályban lévő rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2) Az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő, népszavazás elrendelésére irányuló, illetőleg népi kezdeményezés esetén e törvény 117. §-át nem kell alkalmazni.

Felhatalmazás

152. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az országgyűlési egyéni és területi választókerületek sorszámát, székhelyét és területét megállapítsa.

153. § (1) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy rendeletben állapítsa meg:

a) a névjegyzék és választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása, valamint a választókerületek és a szavazókörök kialakítása előkészítésének rendjét,

b) a választási eljárás határidőit és határnapjait,

c) a választási irodák feladatait és tagjainak képzését; az országos, területi, helyi választási irodák közötti hatáskörmegosztást,

d) a választásokkal összefüggő állami feladatok számítástechnikai, szavazatösszesítési rendjének megszervezését, technikai lebonyolítását,

e) az értesítő, az ajánlószelvény, az aláírásgyűjtő ív mintáját, a választási jegyzőkönyvek, adatlapok és egyéb nyomtatványok mintáit, példányszámát és továbbításának rendjét,

f) a választási eredmény országosan összesített adatainak körét,

g) a választási költségek normatíváit, tételeit, elszámolási és belső ellenőrzési rendjét.

(2) A belügyminiszter a rendeletében a határidőt, határnapot a törvényben meghatározott határidőt, határnapot közvetlenül megelőző vagy követő munkanapra állapíthatja meg, ha a határidő vagy határnap egyébként heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esne.

(3) A belügyminiszter az országgyűlési és a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásával, valamint az országos népszavazással kapcsolatos állami feladatok megszervezéséről és lebonyolításáról beszámol az Országgyűlésnek.

154. § A belügyminiszter a választás állami feladatainak ellátására jogi személlyel szerződést köthet a biztonsági követelmények biztosításával. Nem köthető szolgáltatási szerződés a névjegyzék és a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásának összeállítására, az ajánlások ellenőrzésére, továbbá a kétszer-többször szavazás ellenőrzésére.

Hatályukat veszítő rendelkezések

155. § E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Vjt.) 4. §-ának (3) bekezdéséből a "továbbá a választókerületek kialakításának elveit" szövegrész, 5. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata, (2) bekezdésének második, harmadik és ötödik mondata, (3) bekezdésének harmadik mondata, 6. §-a, IV-X. fejezete, 46. §-ának (2) bekezdése, 49. §-a, 51. §-a, 52. §-ának *a)* és *e)-j)* pontja, 53-55. §-a, valamint 1. és 5-17. számú melléklete,

b) a Vjt. módosításáról szóló 1990. évi II. törvény,

c) a Vjt. módosításáról és kiegészítéséről szóló 1994. évi III. törvény 2. §-a, 3. §-ának (2) bekezdése, 6-32. §-a, 34-38. §-a, 39. §-ának (5)-(6) bekezdése, valamint 1. és 5-16. számú mellékletei,

d) a Vjt. módosításáról szóló 1994. évi XXV. törvény,

e) a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 153. §-a,

f) az adóazonosító jel, a Társadalombiztosítási Azonosító Jel és a személyi azonosító használatával kapcsolatos törvények módosításáról szóló 1996. évi LXVI. törvény 22-24. §-a és 41. §-ának (6) bekezdése,

g) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Övjt.) II. fejezete, 10. és 12. §-a, IV. és V. fejezete, 25. §-ának (1) és (4) bekezdése, 26. §-a (1) bekezdésének negyedik mondata és (2)-(5) bekezdése, 27. §-ának (3)-(4) bekezdése, 28. §-a, 30. §-ának (2), (3) és (5) bekezdése, VII. fejezete, 42. §-a (2) bekezdésének első és második mondata, (3) bekezdése, 46/A. §-a (1) bekezdésének második mondatából az "a 27. § (1) bekezdés alapján" szövegrész, 48. §-ának (2)-(3) bekezdése, 50/A. §-ának (1) és (3) bekezdése, 50/C. §-a (1) bekezdésének második mondata és (4) bekezdéséből az "a 28. § (4) bekezdés szerinti" szövegrész, 50/D. §-a, XII. fejezete, 53. §-ának (2) bekezdése és (3) bekezdéséből az "- a megüresedéstől számított 30 napon belül az illetékes választási bizottsághoz -" szövegrész, 54/A. §-ának b), c), e)-j), o), r)-t), w)-z) pontja, 56. §-a, 57. §-ának a), b) és f) pontja, 58. §-a, 59. §-ának (1) bekezdése, 60-62. §-a, valamint 1., 2. és 6. számú melléklete,

h) az Övjt. módosításáról szóló 1994. évi LXII. törvény 2-4. §-a, 6. §-a, 8-18. §-a, 20-27. §-a, 38. §-a, 40. §-ának (1) bekezdése és 41. §-a,

i) a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 45. §-ának (3)-(5) bekezdése, 47. §-ának (3) bekezdése, 49. §-a (2) bekezdésének második mondata, 50. §-ának (1) bekezdése és 51. §-a,

j) a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény (a továbbiakban: Szaz. tv.) 32. §-ának l) pontja és 36. §-ának m) pontja.

Módosuló rendelkezések

156. §

157. §

158. §

159. §

160. § A Vjt. 4. számú mellékletében párton, illetőleg párt választási listáján listát kell érteni.

161. §

162. §

163. § (1)

(2)

164. §

165. §

166. §

167. §

168. §

169. §

170. §

1. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

A választási szervek, választási irodák tagjai által tett eskü szövege

"Én ..... esküszöm, hogy az Alkotmány és a választásra, népszavazásra és népi kezdeményezésre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit megtartom és megtartatom. Tisztemet és megbízatásomat Hazám javára, legjobb tudásom szerint, lelkiismeretesen teljesítem.

(Az eskütevő meggyőződése szerint)

Isten engem úgy segítse!"

2. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(Az országgyűlési egyéni választókerület szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Országgyűlési képviselő választása

..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... megye

..... számú választókerület

Érvényesen szavazni csak egy jelöltre lehet!

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)	☐	független jelölt
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)

A jelöltre szavazni a neve melletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például:

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését, jelképének, illetve jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát is. Közös jelölt esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

3. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(Az országgyűlési területi választókerület szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Országgyűlési képviselők választása

..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... (megye neve/Budapest)

Érvényesen szavazni csak egy listára lehet!

1.	2.	3.
(Pártjelvény helye)	(Pártjelvény helye)	(Pártjelvény helye)
☐	☐	☐
(jelölő szervezet neve)	(jelölő szervezet neve)	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)

3.	4.	X.
(Pártjelvény helye)	(Pártjelvény helye)	(Pártjelvény helye)
O	O	O
(jelölő szervezet neve)	(jelölő szervezet neve)	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)

A listára szavazni a jelölő szervezet neve felett lévő körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például:

(A szavazólapon a jelölő szervezet neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését, jelképének, illetve jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát is. Közös lista esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

4. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(A helyi önkormányzati választás kislistás szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Helyi önkormányzati képviselők választása

..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... megye

..... számú választókerület

Érvényesen szavazni legfeljebb..... jelöltre lehet!

(jelölt neve)	O	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	O	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	O	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	O	független jelölt
(jelölt neve)	O	(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

A jelöltekre szavazni a nevük melletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például:

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését is. Közös jelölt esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

Ha a választási szerv a jelöltet nemzeti vagy etnikai kisebbségi jelöltként veszi nyilvántartásba, akkor a kisebbség nevét a szavazólapon fel kell tüntetni. A kisebbségi jelölt, illetve a kisebbségi jelölő szervezet kívánságára a jelölt, illetve a kisebbségi jelölő szervezet, valamint a kisebbség nevét a szavazólapon a kisebbség nyelvén is fel kell tüntetni.)

5. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(A helyi önkormányzati választás egyéni választókerületi szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Helyi önkormányzati képviselő választása

..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... (település neve)

..... számú választókerület

Érvényesen szavazni csak egy jelöltre lehet!

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)

független jelölt

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)

(jelölő szervezet neve)

A jelöltre szavazni a neve melletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például:

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését is. Közös jelölt esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

Ha a választási szerv a jelöltet nemzeti vagy etnikai kisebbségi jelöltként veszi nyilvántartásba, akkor a kisebbség nevét a szavazólapon fel kell tüntetni. A kisebbségi jelölt, illetve a kisebbségi jelölő szervezet kívánságára a jelölt, illetve a kisebbségi jelölő szervezet, valamint a kisebbség nevét a szavazólapon a kisebbség nyelvén is fel kell tüntetni.)

6. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(A polgármester-, illetve főpolgármester-választás szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Polgármester/Főpolgármester választása

..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... (település neve)

Érvényesen szavazni csak egy jelöltre lehet!

(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	független jelölt
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)

A jelöltre szavazni a neve melletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például:

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését is. Közös jelölt esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

7. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(A fővárosi/megyei közgyűlés listás választása szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

A fővárosi/..... megyei közgyűlés tagjainak választása

..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... (Budapest/megye neve)

Érvényesen szavazni csak egy listára lehet!

1.	2.	X.
O	O	O
(jelölő szervezet neve)	(jelölő szervezet neve)	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)

A listára szavazni a jelölő szervezet neve felett lévő körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például:

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését, jelképének, illetve jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát is. Közös lista esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

Ha a listák száma indokolja, a listákat két sorban kell a szavazólapon feltüntetni.)

8. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(A helyi kisebbségi önkormányzati választás szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Helyi kisebbségi önkormányzati képviselők választása

..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... (település neve)

Érvényesen szavazni csak egy kisebbség legfeljebb ..... jelöltjére lehet!

(kisebbség neve)	(kisebbség neve)	(kisebbség neve)	
(jelölt, jelölő szervezet neve)	☐ (jelölt, jelölő szervezet neve)	☐ (jelölt, jelölő szervezet neve)	☐
(jelölt, jelölő szervezet neve)	☐ (jelölt, jelölő szervezet neve)	☐ (jelölt, jelölő szervezet neve)	☐
(jelölt, jelölő szervezet neve)	☐ (jelölt, jelölő szervezet neve)	☐ (jelölt, jelölő szervezet neve)	☐
(jelölt, jelölő szervezet neve)	☐ (jelölt, jelölő szervezet neve)	☐ (jelölt, jelölő szervezet neve)	☐
(jelölt, jelölő szervezet neve)	☐ (jelölt, jelölő szervezet neve)	☐	☐

A jelöltekre szavazni a nevük mellett lévő körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például:

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését is.)

A jelölt, illetve a jelölő szervezet kívánságára a jelölt, illetve a jelölő szervezet, valamint a kisebbség nevét a szavazólapon a kisebbség nyelvén is fel kell tüntetni.)

9. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(Népszavazás szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Országos/helyi népszavazás

..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... (helyi népszavazás esetén a település neve)

Érvényesen szavazni (kérdésenként) csak egy válaszra lehet!

Kérdés 1: .....

IGEN	NEM

O	O

Kérdés 2: .....

- ELSŐ VÁLASZ   **O**
- MÁSODIK VÁLASZ   **O**
- HARMADIK VÁLASZ   **O**

A válaszra szavazni a válasz alatti/melletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például:

